

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. IV. An essentia divina, unita intellectui Beatorum per modum speciei
intelligibilis, activè concurrat ad claram Dei visionem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

leſtu beati, nequit aliquid componi; cum Deus non poſſit venire in compoſitionem alterius, ſaltem per modum partiſ componentis, ut oſtendimus Tractatu precedenti, agentes de ſimplicitate Dei: Ergo eſſentia divina non poteſt uniri intellectui beatorum, per modum ſpeciei intelligibilis.

Confirmatur: Hæc unio eſſentia divina per modum ſpeciei cum intellectu beati, deberet fieri per aliquam novam actionem Dei: At nulla poteſt assignari nova Dei actio, quæ illa extrema inter ſe conjungat: Ergo nequit dari talis unio eſſentia divina cum intellectu creato.

79. Ad objectionem in primis reſponderi poteſt cum Ferrarienſi 3. contra Gent. cap. 51. diſtinguendo Majorem. Debet aliquid per ſe unum reſultare, in eſſe naturali, & entitativo, nego. In eſſe intentionali, & intelligibili, concedo. Eodem modo diſtinguenda eſt Minor: nam licet ex unione eſſentia divina per modum ſpeciei cum intellectu beato, non poſſit unum per ſe reſultare in eſſe naturali, & entitativo; bene tamen in eſſe intentionali, & intelligibili.

Reſpondeo ſecundo negando Majorem. Ut enim ſuprà oſtendimus ex doctrina Ariſtotelis, & Commentatoris: ex intellectu, & intelligibili non reſultat aliquod tertium, ſed potiùs ipſe intellectus tranſit in rem intellectam, & fit ipſum objectum in eſſe intentionali, & intelligibili: *Anima enim* (inquit Ariſtoteles) *intelligendo fit omnia*. Unde in viſione beatifica, intellectus lumine gloriæ perſuſus, & divina eſſentia ut ſpecie intelligibili actuatus, & completus, fit deiformis, & veluti Deus in eſſe intelligibili. Quare tunc præſertim verificatur illud Prophetæ Pfalm. 81. *Ego dixi Dij eſtis, & filij Excellſi omnes*, & completur illud Chriſti Ioan. 17. *Ego claritatem quam dediſti mihi, dedi eis, ut ſint unum, ſicut & nos unum ſumus*.

80. Ad confirmationem dicendum, unionem eſſentia divina per modum ſpeciei intelligibilis cum intellectu beati, fieri per eandem actionem per quam infunditur lumen gloriæ: nam actio quæ attingit ultimam diſpoſitionem ad aliquam formam, extenditur ad unionem ejus cum ſubjecto, ut docent Philoſophi. Unde cum lumen gloriæ ſe habeat per modum ultimæ diſpoſitionis ad receptionem, ſeu quaſi receptionem eſſentia divina in ratione formæ intelligibilis, ut dicemus diſputatione ſequenti: conſequens eſt, ut inſuſio illius, ſit etiam unio ejusdem eſſentia per modum ſpeciei cum intellectibus beatorum.

ARTICVLVS IV.

An eſſentia divina, unita intellectui Beatorum per modum ſpeciei intelligibilis, activè concurrat ad claram Dei viſionem?

§. I.

Sententia negans proponitur, & præcipua ejus fundamenta reſeruntur.

81. Partem negantem tenent Bannez hîc, & quidam alij, exiſtimantes eſſentiam divinam in ratione ſpeciei, intellectu beatorum unitam, non eſſe principium effectivum ut quo, ſed tantum formale, reſpectu viſionis beatificæ. Præcipuum hujus ſententia fundamentum eſt, quia omnis ſpecies activè concurrere ad intellectiorem, ſub-

A ordinatur intellectui; talis enim concursus, cum ſit vitalis, ſubordinari debet potentia vitali, & ab ea dependere: Sed divina eſſentia repugnat ſubordinari intellectui creato, & dependere ab illo: Ergo & activè concurrere ad viſionem beatificam.

Præterea, Talis concursus activus, ſi daretur, non eſſet liber, ſed neceſſarius, quia procederet ab ipſa divina eſſentia immediate, & non à voluntate, vel à potentia executiva: Sed nullus poteſt dari concursus Dei ad extra, qui non ſit liber: Ergo &c.

Addunt alij, quod relationes in divinis non ſunt activæ ad extra, ut communiter docent Theologi: Sed illæ uniuntur intellectui beatorum, per modum objecti motivi, & ſpeciei intelligibilis: Ergo influere activè ad intellectiorem, non eſt de ratione ſpeciei. Quod confirmant ex communi ſententia Thomiſtarum, qui docent ſubſtantiam Angeli gerere vices ſpeciei imprefſæ in ſui cognitione, & tamen illa non poteſt activè influere in talem operationem: cum nulla detur ſubſtantia creata, quæ ſit immediate operativa, ut docet D. Thomas infra qu. 54. ar. 3.

§. II.

Sententia affirmans, ut verior & probabilior eligitur.

C Dico breviter, eſſentiam divinam, ut unitam intellectui beatorum per modum ſpeciei intelligibilis, activè influere in ſui viſionem. Ita communiter docent Thomiſtæ, quos referunt, & ſequuntur Salmanticenſes hîc diſput. 2. dubio 3.

Probatur primò conſuſio: Illud quod ultimo determinat, actuat, & complet intellectum creatum ad claram Dei viſionem, ad illam activè concurrat: Sed eſſentia divina, per modum ſpeciei intelligibilis intellectu beatorum unita, ultimo illum determinat, actuat, & complet ad claram ſui viſionem: Ergo activè in illum influit. D Major conſtat, complementum enim virtutis activæ, ad lineam virtutis activæ pertinere debet, & eſſe principium activum, ſaltem ut quo. Minor verò probatur: quia intellectus illuſtratus, & perſuſus lumine gloriæ, non intelligitur eſſe ultimo completus, & determinatus ad claram Dei viſionem, donec intelligatur eſſentia divina, unita intellectu in ratione ſpeciei intelligibilis. Ut enim ſuprà oſtendimus, & docent Philoſophi in libris de anima, ad quæcumque intellectiorem, duplex requiritur complementum, ac determinatio: una ex parte potentia, quæ ſit per lumen intellectuale: altera ex parte objecti, quæ procedit à ſpecie intelligibili ejus vices gerente; quia intellectio ſit per aſſimilationem, & unionem potentia cum objecto.

Probatur ſecundo: Viſio beata, non ſolum ſpecificatur à lumine gloriæ, ſed etiam ab eſſentia divina, in ratione ſpeciei intelligibilis unita: Atqui actio ſpecificatur à forma, & virtute quæ eſt principium effectivum illius, v. g. calefactio à calore, illuminatio à luce: Ergo non tantum lumen gloriæ, ſed etiam eſſentia divina, intellectu beatorum per modum ſpeciei unita, activè influit in viſionem beatificam.

Tertiò ſuadetur conſuſio: Eſſentia divine, ut unitæ intellectu beatorum per modum ſpeciei, debet attribui quidquid eſt de ratione ſpeciei intelligibilis ut ſic, dummodo nullam includat

imperfectionem : Sed concursus activus est de ratione speciei intelligibilis, & nullam involvit imperfectionem : Ergo essentie divine, ut unite intellectui beatorum per modum speciei, tribui debet. Major patet, Minor verò quoad utramque partem probatur. Et in primis, quòd species intelligibilis activè concurrat ad intellectionem, communis est Philosophorum doctrina, ex utroque Sancto Doctore, Augustino, & Thoma desumpta : Augustinus enim 9. de Trinit. cap. 12. dicit, *Omnis res quam cognoscimus, congenerat in nobis sui notitiam : ab utroque enim paritur notitia, à cognoscente & cognito : ubi verbum congenerat, & parit, concursum activum objecti, mediante specie, manifestè designat. Idem colligitur ex S. Thoma infra quæst. 56. art. 1. ubi loquens de specie intelligibili, dicit quòd illa se habet sicut forma quæ est principium actionis in aliis agentibus.*

Eadem veritas ratione suadetur : Nam in illa generatione spiritali (id est in productione verbi, quæ fit ex unione potentia cum objecto) istud concurrat per modum masculi, ac proinde activè, unde species intelligibilis quam emittit, & potentia imprimi, appellatur à Philosophis semen objecti, quia sicut semen efficienter concurrat ad productionem animalis, ita & species intelligibilis, ad intellectionem, & productionem verbi.

Addo quòd in hoc distinguitur cognitio à volitione, quòd prima fit per assimilationem potentia cum objecto ; secunda verò se habet per modum impulsus, & tendentiæ in objectum : unde ad cognitionem, objectum mediante specie sui vicaria, debet concurrere per modum principij activi determinantis & completis potentiam in actu primo : ad volitionem verò, solum per modum termini in quem voluntas fertur, & à quo extrinsecè tantum & objectivè specificatur.

Quòd autem concursus activus in specie intelligibili, nullam dicat imperfectionem, quæ est secunda pars Minoris principalis, videtur manifestum : Tum quia genus causæ efficientis nullam essentialiter involvit imperfectionem, sicut genus causæ formalis, & materialis ; unde reperitur formaliter in Deo, ut constat. Tum etiam, quia in tali concursu activo, nulla includitur subordinatio, & dependentia ab intellectu creato, ut existimat Bannez. Licet enim quando principium quo effectivum, est ejusdem ordinis, & rationis cum operante, illi subordinetur ; & ita species naturalis subordinetur intellectui creato : quando tamen principium formale effectivum, est altioris ordinis, tunc non est subordinatum potentia vitali quam complet & perficit : certum enim est, quòd lumen gloriæ est principium effectivum visionis beatæ, tamen non existimo illud esse subordinatum intellectui, sed potius contra : intellectus enim accipit virtutem & efficaciam ab illo ; unde cum essentia divina in ratione speciei intelligibilis unita, sit ordinis superioris, non subordinatur intellectui creato, sed potius sibi illum plenissimè subijcit.

85. Confirmatur : Tunc solum species est principium quo subordinatum intellectui, vel toti supposito intelligenti, ut principio quod, quando ab illo sustentatur, & recipit esse ; quia à quo res habet esse, ab illo habet operari : unde cum essentia divina, unita intellectui creato ut species, sit ipsum esse per se subsistens, nec sustentetur ab

A intellectu creato, sed potius illum sustentet, & conservet in esse, non subordinatur intellectui, sed hic potius illi, in quantum per illum perficitur ad intelligendum. Item quamvis concursus speciei inharerentis intellectui, habeat ab illo vitalitatem ; concursus tamen speciei, quæ est suum esse, & suum vivere (qualis est divina essentia) non habet ab intellectu vitalitatem, sed ab ipsa met specie à qua effectivè procedit ; imò à vitalitate hujus speciei pendet vitalitas supernaturalis, quam habet intellectus beatus à lumine gloriæ. Et per hoc plene solum manet primum & precipuum fundamentum adversæ sententiæ.

B Ad secundum dicendum, talem concursum non esse necessarium, sed liberum ; quia licet sit immediatè à divina essentia, non elicitur tamen ab illa, nisi ut liberè applicata, & unita per modum speciei, & formæ intelligibilis intellectui beatorum. Sicut licet subsistentia increata Verbi Divini, per seipsam immediatè terminet humanitatem assumptam ; quia tamen hæc unio & terminatio, supponit liberum Dei decretum, applicans omnipotentiam, ad conjungenda illa extrema, inter se infinite distantia, idcirco non censetur necessaria, sed libera. Adde quòd unio essentia divine per modum speciei, essentialiter supponit aliquam actionem Dei liberam, scilicet infusionem luminis gloriæ, quæ est ultima dispositio ad illam.

C Ad tertium, concessa Majori, neganda est Minor : ut enim ostendimus Tractatu precedenti, sola natura divina habet rationem speciei, & objecti per se primò motivi, respectu divine intellectiois, non verò relationes, vel attributa.

Ad ultimum quod paulò difficilius est, fuse respondebitur in Tractatu de Angelis : nunc breviter dico, quòd licet substantia Angeli nequeat esse immediatum principium operandi, per modum potentia activæ, nec proinde in esse entitativo, & naturali : bene tamen per modum speciei, & in esse intelligibili. Quare essentia Angeli distinguenda est, in seipsam ut habet rationem nature (scilicet intellectiva) & ut est objectum actu intelligibile, seu ut habet rationem speciei ; & secundum hanc posteriorem rationem, inest illi aliqua immediata activitas, secus verò secundum priorem : quia ut docet S. Thomas loco citato, nec in Angelo, nec in aliqua creatura, potentia operativa est idem quòd sua essentia.

DISPUTATIO III.

De lumine gloriæ.

E Considerato principio ad visionem beatificam ex parte objecti requisito, superest ut aliud quod se tener ex parte potentia, & à Theologis, *Lumen gloriæ*, appellatur, in hac disputatione contemplemur, & necessitatem, variaque ejus munera declaremus.

ARTICVLVS I.

Verum lumen gloriæ sit necessarium ad videndum Deum?

Olim Begardi & Beguinæ, existimantes intellectum creatum posse naturaliter videre Deum, consequenter negabant animam indige-